

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ ДАВЛАТ
ТИЛИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДЕПАРТАМЕНТИ**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНИШ ВАЗИРЛИГИ

**АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ УНИВЕРСИТЕТИ**

**“ЎЗБЕК МИЛЛИЙ ВА ТАЪЛИМИЙ
КОРПУСЛАРИНИ ЯРАТИШНИНГ НАЗАРИЙ
ВА АМАЛИЙ МАСАЛАЛАРИ”**

**мавзусидаги
халқаро илмий-амалий конференция
материаллари
(2021 йил 7 май)**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ ДАВЛАТ
ТИЛИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДЕПАРТАМЕНТИ**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНИШ ВАЗИРЛИГИ

**АЛИШЕР НАВОЙ НОМИДАГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ УНИВЕРСИТЕТИ**

**“ЎЗБЕК МИЛЛИЙ ВА ТАЪЛИМИЙ
КОРПУСЛАРИНИ ЯРАТИШНИНГ НАЗАРИЙ
ҲАМДА АМАЛИЙ МАСАЛАЛАРИ”**

**мавзусидаги
халқаро илмий-амалий конференция
материаллари
(2021 йил 7 май)**

UO‘K: 004.8+81’33
KVK: 81.1

Ўзбек миллий ва таълимий корпусларини яратишнинг назарий ва амалий масалалари /
Халқаро илмий-амалий конференция материаллари. 2021 йил 7 май. Электрон нашр / ebook. –
Тошкент: ТошДЎТАУ, 2021. – 330 б.

Ушбу тўпладан Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти
университетида бажарилиши 2020-2021 йилларга мўлжалланган АМ-FZ-201908172 рақамли
“Ўзбек тили таълимий корпусини яратиш” мавзусидаги амалий лойиҳа доирасида ташкил этилган
“Ўзбек миллий ва таълимий корпусларини яратишнинг назарий ҳамда амалий масалалари”
мавзусидаги халқаро илмий-амалий конференция материаллари жой олган.

Масъул муҳаррир:

Б.Р.Менглиев, Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети профессори, филология
фанлари доктори

Такризчилар:

Ш.Х.Шаҳобиддинова, Андижон давлат университети профессори, филология фанлари доктори
Ж.Ш.Жумабаева, Ўзбекистон Миллий университети профессори, филология фанлари доктори

Тўпловчи ва нашрга тайёрловчилар:

Ш.М.Хамроева, Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети докторанти, филология
фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)

Ш.К.Гулямова, Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети докторанти, филология
фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)

ТАЪЛИМИЙ КОРПУС – ЭЛЕКТРОН ТАЪЛИМИЙ РЕСУРСНИНГ БИР КЎРИНИШИ

THE LEARNING CORPUS AS A VIEW OF ELECTRONIC EDUCATIONAL RESOURCE

Шоҳида Шаҳабитдинова*

Шахло Хамроева*

Дилрабо Элова*

Аннотация: Мақолада таълимий корпуснинг электрон ресурс сифатидаги хусусияти очиб берилган, унинг тил таълимидаги лингводидактик характери тавсифанган.

Калим сўзлар: таълимий корпус, электрон ресурс, таълим ресурси, дидактик талаб, ўқув материали

Annotation: The article describes the nature of the learning corpus as an electronic resource. In particular, its lingvodidactic character in language education is described.

Keywords: learning corpus, electronic resource, educational resource, didactic requirement, teaching material

Кириш

Тилни ўқитишда замонавий ахборот технологияларидан фойдаланиш – ўқув жараёнини такомиллаштириш, оптималлаштириш, иш шаклини диверсификация қилиш, дарсни талаба/ўқувчи учун қизиқарли, эса қоларли қилиш учун услубий, техник воситалар билан бойитилиши таълим технологиясининг муҳим жиҳатларидан бири. Компьютер, электрон материал, дарслик, энциклопедияларнинг мавжудлиги ўқув жараёнини янги босқичга кўтаришга имкон беради. Бугун таълимнинг мазкур воситалари сирасига таълимий корпусни ҳам киритиш мумкин. Рақамли таълим ресурсларидан фойдаланиш таълим курси, унинг қийинлик даражасига қараб индивидуаллаштиришга имкон беради. Бундай табақалаштирилган ёндашув ижобий натижа беради, чунки у талабада ижобий активлик ҳиссини уйғотади, уларнинг ўқув мотивациясига таъсир қилади [Чафонова, 2016: 6].

Хориж тажрибасида компьютер воситаларидан фойдаланган ҳолда тил ўрганиш CALL (Computer Assisted Language Learning) деб номланади. Рус тадқиқотчиларининг ишларида тил таълимига янги ахборот технологияларининг жорий этилиши *компьютер лингводидактикаси* деб номланади. М.А.Бовтенко *компьютер лингводидактикаси*ни “тил ўқитиш жараёнида компьютер ҳамда тармоқ технологияларидан фойдаланиш назарияси ва амалиётини *ўрганувчи лингводидактика соҳаси*” деб таърифлайди [Бовтенко, 2005: 4]. М.А.Бовтенконинг ёзишича, жаҳон лингводидактикаси она тили, шунингдек, чет тилини ўқитиш учун дастурий воситаларни ишлаб чиқиш, тил таълими учун компьютер воситаларининг сифатини баҳолаш, ўқув жараёнида компьютер технологиясидан фойдаланишнинг ўзига хос хусусиятлари, лингводидактикада таълимий ва лингвистик корпусларнинг ўрнини тадқиқ этишга катта эътибор қаратмоқда. Кейинги йилларда ўзбек лингводидактикасида тил таълимига ахборот технологиялари, электрон таълим ресурсларини қўллаш борасида айрим тадқиқотлар амалга оширилган бўлса-да, таълимий корпуснинг электрон таълим ресурси сифатидаги аҳамияти тўла кўрсатиб берилмаган. Бизнингча, ўзбек тилини она тили ҳамда хорижий тил сифатида ўқитишда ахборот технологиялари, электрон таълим ресурслари қаторида таълимий корпусдан фойдаланиш таълим сифати, мазмунида ижобий ўзгаришларга олиб келади.

Ресурс (таълимий) – захира, манба, восита, таълим жараёнини олиб бориш учун имконият. Масалан, ахборот таълим ресурси, электрон таълим ресурси, рақамли таълим ресурси [Рахимов, 2016: 45-50]. *Электрон таълим ресурслари* – бу ўқув жараёнини ташкил этиш учун зарур, рақамли форматда тақдим этилган фотография, видеофрагмент, статистик, динамик модел, картографик материал, овоз, белгили объект, ишчи графикали, матнли ҳужжат ва бошқа ўқув материаллари.

* АнДУ профессори, филология фанлари доктори? Shohidas3@mail.ru

* ТошДўТАУ докторанти, филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), hamroyeva81@mail.ru

* ТошДўТАУ ўқитувчиси

Электрон таълим ресурслари рақамли таълим ресурсларини ўз ичига олади [Рахимов, 2016: 45-50]. *Рақамли таълим ресурслари* таълим ресурси бўлиб, дидактик мақсадга эришишга ёки алоҳида ўқув масаласини ҳал этишга қаратилган тугалланган интерфайл мультимедиа маҳсулот [Рахимов, 2016: 45-50]. Шундай хусусияти билан таълимий корпуслар ҳам рақамли таълимий ресурслар сирасига кирилади.

Электрон таълим ресурслари таснифига бир неча аспектда қараш мумкин.

1. Яратиш технологияси бўйича: текстографик ресурс – матн, иллюстрацияни намоиш қилишда китобдан фарқли ўлароқ, материал қоғозда эмас, экранда берилади, навигацияда ҳам фарқланади. Мультимедиа ЭТР визуал, овозли материалдан ташкил топади. Китобдан фарқи аён: кино, анимация (мультфильм), товушнинг полиграфик нашри имконсиз.

2. Мазмуни бўйича: электрон маълумотнома, викторина, луғат, дарслик, лаборатория ишлари.

3. Тарқатиш ва фойдаланиш бўйича: Интернет-ресурс, оффлайн-ресурс.

4. Реализация бўйича: мультимедиа-ресурс, презентацион ресурс.

5. Ўқитиш тизимлари таркиби бўйича: маъруза, амалиёт ресурси, виртуал лаборатория.

6. Қўлланиши бўйича: аудиторияда, мустақил (уйда).

Таълимий корпусни рақамли таълимий ресурс сифатида яратиш технологияси бўйича текстографик, мазмуни бўйича электрон маълумотлар тўплами, тарқатиш ва фойдаланиш бўйича интернет-ресурс, реализация бўйича мультимедиа-ресурс, ўқитиш тизимлари таркиби бўйича амалиёт ва виртуал лаборатория, қўлланиши бўйича мустақил фойдаланиш мумкин бўлган ресурс деб баҳолаш мумкин.

ЭТРнинг асосий инновацион сифати таълим жараёнининг барча компонентларини қамраб олиши билан белгиланади: маълумот олиш, амалий машғулот, баҳолаш (1); интерактивлик (2); аудиториядан ташқари таълим имконияти (3); фақат аудиторияда бажариладиган машғулотни хоҳлаган пайт/жойда бажариш. Санаб ўтилган ушбу талабларнинг барчасига таълимий корпуслар жавоб бера олади: таълимий корпус маълумот беради, интерактивлик хусусиятига эга, аудиториядан ташқари, исталган жойда ундан фойдаланиш мумкин [Итинсон, 2015].

О.Рахимов *ресурс* атамасига таъриф бераркан, ушбу атаманинг кенг маънода ишлатилишини таъкидлайди. *Таълим ресурси* деганда эса ўқув жараёни давомида билим олишда фойдаланиладиган турли хил кўриниш, шаклдаги ўқув материаллари манбаси тушунилади. Таълим ресурси – ўқув жараёнида фойдаланиладиган ахборотлар манбаси. Юқоридагилардан келиб чиққан ҳолда таълим ресурсларини қуйидаги гуруҳларга ажратишимиз мумкин [Рахимов, 2016: 45-50]:

1. Матн, расм, схема, жадвалларни ўз ичига олган анъанавий нашр материаллари (дарслик, ўқув қўлланма, маъруза матни ва курси, лаборатория/ амалий машғулот бўйича қўлланма, масалалар тўплами, луғат, каталог, маълумотнома, тарқатма материал, ўқув-кўргазмали материал, турли хил услубий қўлланма, кўрсатма, савол, топшириқ).

2. Анъанавий аудио, видео-материал: музикавий, нутқий материал (маъруза ёзилган диск, аудиокитоб, ўқув видеофильмлари), намоиш ролиги, тақдимот лавҳаси, кинематографик маҳсулот.

3. Замоनावий (рақамли) электрон ресурс: турли ахборот ташувчи воситалар (диск, флешка)га ёзилган файл, замоनावий электрон воситалари ёки компьютер ёрдамида эшитиш, кўриш имконияти яратилган рақамли электрон материал.

4. Ўқиш, мустақил таълим олиш, олинган билимларни текшириш учун махсус дастур: ўқув мазмуни ёритилган, ўқувчи билан ўзаро мулоқотга йўналтирилган ҳамда маълум педагогик вазифани ечишга мўлжалланган дастур, дастурлар мажмуи ёки тизимлари.

Кўринишлари, бу рўйхатда тил корпуси йўқ. Ваҳоланки, бугунги кунда таълимий корпуслар таълим ресурси сифатида эътироф этилиши лозим. Хориж лингводидактикасида таълимий корпуслар аллақачон самарали таълим ресурси сифатида тан олинган. Ҳатто бошқа ресурслардан афзал томонлари далилланган.

О.Рахимов ЭТРни сақлаш, маълумотларни тақдим этиш шаклига кўра қуйидагича таснифлайди [Рахимов, 2016: 45-50]:

1) алоҳида файл – анъанавий ресурснинг файлли эквиваленти (жадвал, график иллюстрациядан иборат матнли ҳужжат, иллюстрациянинг график файли, аудио-видео форматли файл);

- 2) гиперматнли материал – матн, график;
- 3) мультимедиа элементи каби электрон ўқув адабиётининг элементидан ташкил топган электрон ўқув адабиётлари, муайян анъанавий ресурсларнинг электрон эквиваленти.

Таълимий корпусни маълумотни сақлаш ва тақдим этиш шаклига кўра гиперматнли материал деб баҳолаш мумкин.

Электрон таълим ресурсларини шартли равишда қуйидаги турларга бўлинади [Бегимкулов, 2007]:

- 1) электрон ўқув-тарбиявий ресурс;
- 2) ўқув материални узатиш электрон ресурси;
- 3) ўқишни ташкил этиш электрон ресурси;
- 4) таълим-тарбияни бошқаришни ташкил этиш электрон ресурси.

Бу нуқтаи назардан таълимий корпус электрон ўқув-тарбиявий ҳамда ўқув материални узатиш электрон ресурси бўла олади.

Электрон ўқув-тарбиявий ресурслар ўз навбатида қуйидагилардан ташкил топади [Донаева, 2015: 53-58]:

- 1) электрон ўқув адабиётлари (электрон дарслик ва ўқув қўлланма, нашр, маълумот банки, электрон маъруза матн, ўқув-услубий мажмуа, машғулот, машқ);
- 2) услубий материал: дарс режаси, услубий тавсия, тадбир сценарийси (интеллектуал ўйин, телекўрсатув, адабий кеча), дидактик материал, кўргазмали намойиш материали (дарс бўйича презентация, диаграмма, жадвал, расм, видеорасм материали);
- 3) луғат: онлайн-энциклопедия, луғат, тўлиқ матнли кутубхона, маълумотнома;
- 4) медиаресурс: виртуал лаборатория, виртуал саёҳат, виртуал музей, кўргазмали қўлланмаларнинг рақамли кутубхонаси ва бошқалар.

Катта массивли матнлардан ташқари таълимий корпус таркибида онлайн-энциклопедия, луғатлар ҳам мавжуд бўлади. Шу томони билан таълимий / лингвистик корпуслар бошқа электрон таълимий ресурслардан фарқ қилади.

Албатта, таълим сифатини таъминлашда электрон таълим ресурслари таркибида электрон ўқув ресурслари муҳим ўрин эгаллайди.

Бундан ташқари ҳозирги ўзбек адабий тилини ўрганишда замонавий техника воситалари сифатида қуйидагилар кўрсатилади [Тўхлиев, 2002]:

1. Лингафондан фойдаланиш, яъни эшитув аъзолари орқали тўғри талаффузни ўрганиш.
2. Видио-курс: ўзбек тилининг талаффуз меъёрлари аудио-видео мулоқотини ўрганиш.
3. Коммуникатив саводхонликни таъминлашга қаратилган компьютер ўқув дастурларидан фойдаланиш.

Тил таълимида ушбу воситалардан фойдаланиш ижобий натижаларга олиб келади. Масалан:

1. имловий дастур (ўқувчининг имло саводхонлигини оширишга қаратилган ўқув машқларидан иборат бўлади);
2. фонетик ходисалар компьютер дастури (фонетика бўйича ўқув машқлари дастурлаштирилади);
3. грамматик дастур (морфология, синтаксис юзасидан ўқув топшириқлари асосида синов дастури кўринишида бўлади);
4. стилистик (услубий) дастур (таълим олувчида маълум услубга хос матн учун сўз танлаш кўникмасини шакллантиришни кўзлаган топшириқ, уларни текширувчи дастур). Бунда ўқувчининг услубият бўйича эгаллаган билим/кўникмасини шакллантириш сўз танлаш, гапни кенгайтириш, ихчамлаштириш, берилган матнни давом эттириш, матн яратишнинг босқичли тизими устида ишлашга мўлжалланган савол, топшириқ, машқ, маърифий матн ҳамда топшириқли расмлар (мустақил матн яратиш учун) берилади.

5. аудио-видео дастурда муайян шароитда бўлиб ўтган, илмий-амалий кенгаш, анжуман, маросим (юбилей, тўй, келинсалом, бешиктўйи); байрамлар – Мутақиллик куни, Наврўз тароналари, Янги йил оқшоми тасвирлари видеотасмага туширилиб, электрон шаклга келтирилади.

Юқорида келтирилган ўқув дастурларидан дастлабки учтаси сўз бойлигини ошириш, фонетика, орфоэпия, лексикология, морфология, синтаксис юзасидан эгалланган билим, малака, кўникмаларни мустаҳкамлаш учун тавсия этилган бўлса, тўртинчи, бешинчи дастурлар

ўқувчининг ёзма ва оғзаки нутқини шакллантириш, матн яратиш малакаларини ривожлантиришга мўлжалланган. Таълимий корпуслар мундарижаси шу элементларнинг барчасини қамраб олиш мқонияти билан афзаллик касб этади.

Хулоса ўрнида таъкидлаш жоизки, таълимий корпус замонавий электрон таълим ресурси сифатида тил таълимининг ёрдамчи воситаси бўла олади. Айтиш мумкинки, таълимий корпусдан фойдаланиш таълим самарадорлигини ошириш гаровидир.

АДАБИЁТЛАР

1. Бегимкулов У.Ш. Педагогик таълимда замонавий ахборот технологияларини жорий этишнинг илмий-назарий асослари: монография. – Т.: «Фан», 2007.
2. Бовтенко М.А. Информационно-коммуникационные технологии в преподавании иностранного языка: создание электронных учебных материалов: учебное пособие. – Новосибирск: Новосиб. гос. тех. унив., 2008. – 118 с.
3. Джуроев Р.Х. Таълимда интерфаол технологиялар. – Т.: «Сано-стандарт», 2010. – Б.87.
4. Донаева Ж.Х. Электрон дарслик – таълим жараёни унумдорлигини ошириш воситаси / Замонавий таълим / Современное образование. – 2015. № 6. – Б. 53-58.
5. Итинсон К.С., Рубцова Е.В. Использование информационных технологий в процессе обучения иностранных студентов филологическим дисциплинам в вузе // Фундаментальные исследования. – 2015. – № 2-25. – С. 5666-5669. (<https://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=38484>)
6. Mengliev B., Shahabitdinova Sh., Khamroeva Sh., Gulyamova Sh., Botirova A. The morphological analysis and synthesis of word forms in the linguistic analyzer // *Linguistica Antverpiensia*, 2021, 2021(1), стр. 703-712.
7. Хамроева Ш. Муаллифлик корпусининг муштарақ ва ўзига хос жиҳатлари // Сўз санъати халқаро журнали. – №2 (2020) – Б. 80-87. DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9297-2020-2>
8. Khamroeva Sh. Morphotactic rules in the morphological analyzer of the uzbek language // “MIDDLE EUROPEAN SCIENTIFIC BULLETIN”. VOLUME 6, NOVEMBER 2020. – ISSN 2694-9970 – P. 45-49.
9. Хамроева Ш. Ўзбек тили морфологик анализаторининг лингвистик таъминоти. Тошкент: Globe Edit, 2020. – 253 б. ISBN: 978-620-0-61728-6
10. Хамроева Ш. Ўзбек тили муаллифлик корпусини тузишнинг лингвистик асослари: Монография. ISBN-10: 6200515077; ISBN-13: 978-6200515070 Издатель: GlobeEdit (7 февраля 2020 г.); 260 страниц
11. Хамроева Ш. Корпус лингвистикаси атамаларининг изоҳли луғати. Globe Edit, 2020. – 96 б.
12. Рахимов О.Д. Электрон таълим ресурсларини яратиш талаблари ва технологияси / Замонавий таълим / Современное образование. – 2016, №2. – Б.45-50.
13. Рахимов О.Д. ва бошқалар. Таълим сифати ва инновацион технологиялар. – Т.: «Фан ва технология» нашриёти, 2015.
14. Роберт И. Современные информационные технологии в образовании: дидактические проблемы, перспективы использования. – М.: ИИО РАО, 2010. – 141 с. – С.116.
15. Таълим амалиётида замонавий электрон таълим ресурслари / <http://www.myshared.ru/slide/1363677/>
16. Тўхлиев Б., Шамсиева М., Зиёдова Т. Она тили ўқитиш методикаси. – Тошкент, 2002. – 129 б.
17. Электрон таълим ресурсларига умумий талаблар. – ОЎМТВ, 2013. -10, 14-б.

масаласи	93
И.М.Раббимов, С.М.Умирова, Б.Ф.Холмухамедов Ўзбек тили корпусида сўз туркумларини теглаш масаласи	97
А.Эшмунинов Корпусда разметка ва унинг хусусиятлари	101
Ш.К.Гулямова Корпус лингвистикасида омонимияни филтрлаш масаласи (от ва феъл ҳамда сифат ва феъл туркуми доирасида)	105
Д.Б.Ахмедова, М.Б.Ахмедова Semantic markup system and modelling	110
М.Б.Менглиева Параллел корпус учун ҳаракат тарзи маъноларининг лингвистик базаси	113
К.Х.Мусулмонова Миллий корпус яратишнинг кримонолингвистика тараққиётидаги роли ва истиқболлари	117
А.А.Рахманова, М.И.Акрамджанова Параллел матнлар корпусининг маданий муносабатларни ёритишдаги ўрни	121

II ШЎЪБА: ЎЗБЕК ТИЛИНИНГ ТАЪЛИМИЙ КОРПУСИНИ ЯРАТИШ МАСАЛАЛАРИ

Б.Менглиев, Ш.Хамроева, Ў.Холиёров Ўзбек тили таълимий корпуси: тузилиши, таркиби, имкониятлари	125
Б.Менглиев, Ў.Холиёров, Ш.Хамроева Ўзбек тили таълимий корпусининг қидирув тизими хусусиятлари	130
Ш.Шахабиддинова, Ш.Хамроева, Д.Элова Таълимий корпус – электрон таълимий ресурснинг бир кўриниши	137
А.Т.Калиева Қазақ тілі сабақтарында ақпараттық технологияларды тиімді қолдану	141
Э.Ш.Назирова, Ш.Б.Абидова, Н.Ф.Жамолов Икки тилли электрон таржимада сўзларни таҳлил қилиш алгоритмини ишлаб чиқиш	144
Ш.А.Абдисаломова Она тили таълими учун терминлар корпусини яратиш масалалари	148
М.П.Ражаров Корпус – матнларни қайта ишлашнинг замонавий воситаси сифатида	151

III ШЎЪБА: ЎЗБЕК ТИЛИНИНГ ФОРМАЛ ГРАММАТИКАСИНИ ЯРАТИШ МУАММОЛАРИ

М.К.Хакимова Ўзбек тилида вақт маъносини кодлаш масаласи	156
Н.Ш.Ахмедова Ўзбек тили корпусини яратишда ассотсиатив бирликларнинг ўрни	161
Т.Жумаев Ўзбек тили морфологик анализатори учун тарихий лексикология муаммоси	164
М.Э.Умурзоқова Матн таркибланишида сегмент курилмаларининг ўрни	168
О.Бозоров Лексик бирлик ва унинг маъно модели	172
К.Т.Жумаева Ўзбек тили лексикологик анализатори учун тарихий асар тили муаммоси	177
Э.Ғ.Хонназаров Ўзбек тили корпусида замонни ифодаловчи грамматик шаклларни аннотациялаш муаммолари	182
А.Е.Қуадықова, Ў.Ғ.Жетекшісі: Б.Қ.Мўратбек Дидар амантай шығармалары: жаңашыл ізденіс, филологиялық таным және модустық үлгі	186
М.Ғ.Наврўзова Ўзбек халқ мақолларида тиббий бирликларининг қўлланилишини корпус воситасида тадқиқ этиш	192
Д.Д.Рўзикулов Ўзбек тилининг формал грамматикасида жамликнинг категория сифатида қабул қилиниши	196

IV ШЎЪБА: ТИЛ ТАЪЛИМИДА КОРПУСДАН ФОЙДАЛАНИШ

Ш.Ж.Юсупова Ўзбек тили таълимий корпусини яратишда матн билан ишлаш ҳамда унда психоллингвистиканинг ўрни	200
.....	